

Dómsgjörðir í málinu E. Th. Jónassen gegn Jóni Erlindssyni (1891)

Útgáfa 1.0 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðu eintaki af téðu riti. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið rafrænt eintak af því án endurgjalds.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó að stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Höfundur skjals þessa álitur að hvers kyns höfundaréttur á prentaða eintakinu sé útrunninn.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Skannað var eintak í vörslu Landsbókasafnsins (Íslandssafn).

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

345.0256
Dóm

DÓMSGJÖRÐIR

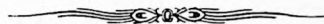
í

málinu:

E. Th. Jónassen amtm.

gegn

Jóni Erlindssyni.

KAUPMANNAHÖFN.

Prentað hjá A. Rosenberg.

1891.

Hannes Hafstein

settur dómari í neðannefndri sök

Gjörir kunnugt: Ár 1891, 26. febrúar var bæjarþing Reykjavíkur sett og haldið á venjulegum stað og stundu og haldið af bæjarfógeta Halldóri Danielssyni með vottum Jóni Borgfirðingi, S. Jónssyni, Á. Gíslasyni og Jónasi Jónssyni. Þá var tekið fyrir málið:

2/1891. E. Th. Jónassen amtmaður

geg
Jóni Erlindssyni.

Af hendi stefnanda mætti cand. phil. Halldór Melsted og lagði fram 1. umboð til að mæta í málinu fyrir stefnandann, nr. 2 stefnu, nr. 3 sáttakæru, nr. 4 fyrsta tölu-
blað af blaðinu »Reykvíking«, útkomið 5. f. m., nr. 5 sókn í málinu dags. í gær, svohljóðandi:

Nr. 1.

(Umboðið.)

Nr. 2.

Halldór Danielsson.

bæjarfógeti í Reykjavík

Kunngjörir: amtmaður E. Th. Jónassen hefur tjáð mjer að hann eptir árangurslausa sáttatílaun sje knúður til þess að höfða mál gegn fyrverandi dómkirkjuhringjara Jóni Erlindssyni hjer í bænum út af ærumeiðandi um-
mælum um sig, er standi í grein með yfirsíkrípt »Ísafold og bæjarstjórnarkosningin« í blaðinu »Reykvíking« nr. 1, sem út kom hjer 5. janúar þ. á.

Meiðyrði þau, sem amtmaðurinn átelur er kaffi tjeðrar greinar frá orðunum »að E. Th. Jónassen hefir síðan hann

kom til bæjarins o. s. frv. allt til orðanna: »og sem hann sannarlega ætlaði aldrei að standa skil á fyrr en í fulla hnefana sjer til ævarandi óvirðingar» inclusive.

.....
Nr. 3.

(Sáttakæra.)

Nr. 4.

Fylgir rjettargjörðunum.

Nr. 5.

Sókn

í málinu: amtmaður E. Th. Jónassen

gegn

Jóni Erlindssyni.

Eg leyfi mjer hjer með að leggja fram fyrir hinn heiðraða rjett:

1. umboð mitt til þess að flytja mál þetta.
2. sáttakæru í málinu dags. 8. f. m. með áritun sátta-nefndarinnar um að málinu sje vísað til lands laga og rjettar.
3. stefnu í málinu dags. 17. þ. m.
4. blaðið »Reykvíking« Nr. 1.

Í greindu blaði stendur grein með yfirskrift »Ísafold og bæjarstjórnarkosningin« þar sem sagt er um umbjóðanda minn »að hann hafi verið hinn ráðlausasti búhöldur sem nokkurn tíma hafi verið trúað fyrir bæjarins fje, svo að mönnum hafi staðið stuggur af hans ráðsmennsku«, »að hann hafi vanrækt að innheimta skuldir fyrir bæinn, að það varð loks eptir mörg ár með úrskurði að þvinga hann til að skila af sjer fje bæjarins, sem hann sannarlega aldrei ætlaði að standa skil á fyr en í fulla hnefana sjer til ævarandi óvirðingar«. Allar þessar sakargiptir, sem eru ósannar, eru mjög svo ærumeiðandi fyrir umbjóðanda minn, sjerstaklega þegar haft er tillit til stöðu hans, og verð-skulda þær því þunga hegningu.

Rjettarkrafa mín verður því:

1. að hin að framan greindu ummæli um umbjóðanda minn úr nefndri blaðagrein verði dæmd dauð og ómerk.

2. að hinn stefndi Jón Erlindsson verði dæmdur í 6 mánaða einfalt fangelsi fyrir nefndar ærumeiðingar og
3. að stefndi verði dæmdur til að greiða málskostnað með 30 krón. eður einhverju nægilegu eptir rjettarins mati.

Legg eg svo málið í dóm með fyrirvara.

Reykjavík 25. febrúar 1891.

virðingarfyllst
Halldór Melsted.

Til Bæjarþingsrjettar Reykjavíkur.

Lagt fram í bæjarþingi Reykjavíkur ²⁶/₂ 1891.

Halldór Daníelsson.

Umboðsmaður stefnanda lagði málið í dóm með skýrskotun til skjalanna og venjulegum fyrirvara.

Stefndi Jón Erlindsson mætti sjálfur. Eptir beiðni hans var honum veittur 14 daga frestur til andsvara og lánuð skjölin 1—5, hvorttveggja með samþykki stefnanda.

Halldór Melsted.

Jón Erlindsson
handsalað.

Rjetti slitið

Halldór Daníelsson.

S. Jónsson.

Jónas Jónsson.

Jón Borgfirðingur.

Árni Gíslason.

Ár 1891, 12. d. marzmán. var bæjarþingið sett á venjulegum stað og stundu og haldið af bæjarfógeta Halldóri Daníelssyni með vottum Jóni Borgfirðingi, S. Jónssyni, Jónasi Jónssyni og Á. Gíslasyni. Þá var tekið fyrir:

málið ²/₁₈₉₁ E. Th. Jónassen amtmáður

gegn

Jóni Erlindssyni.

Fyrir stefnda mætti Sigurður Sigurðsson námsmaður nú búandi við Skólavörðustíg nr. 8, skilaði málsskjölum 1—5 og lagði fram nr. 6 umboð til að mæta fyrir stefnda, nr. 7 vitnastefnu, nr. 8 spurningar til hinna stefndu vitna. Skjöl þessi innfærast svo hljóðandi:

Nr. 6.
(Umbodið).

Nr. 7.
(Vitnastefnan).

Nr. 8.
Spurningar til vitna

I.

Fyrir bankagjaldkera Halldór Jónsson:

1. Hefur amtmaður E. Th. Jónassen gefið bæjarsjóði Reykjavíkur reikningsskil fyrir 9,900 kr. peningaláni úr hafnarsjóði, sem tekið var haustið 1885 og sem verja átti til barnaskólabyggingar?
2. Hefur sami amtmaður gefið bæjarsjóðnum reikningsskil fyrir 3,500 kr. láni, sem tekið var árið 1885 og sem verja átti til byrjunar á Laugaveginum?
3. Hefur vitnið ekki orðið þess vart, við endurskoðun bæjarreikninganna, að amtm. E. Th. Jónassen hafi kvittað sjálfur fyrir marga þurfamenn með sinni eigin hendi? og ef svo er
4. Hefur vitnið og meðendurskoðunarmaður þess, Björn Jensson, ekki álitnið kvittanir bæjarfógetans á ávísanir úr bæjarsjóðnum ógildar eða ónógar fyrir bæinn?
5. Er vitnið ekki fyrir sitt leyti sannfært um, að ýms gjöld til bæjarsjóðsins hafi beinlínis tapazt eða verið felld úr eptirstöðvum sem ófáanleg, sem amtm. E. Th. Jónassen, sem bæjarfógeta, bar að innheimta, vegna þess að hann ekki innheimti þau í tækan tíma?
6. Veit vitnið ekki til, að E. Th. Jónassen amtmaður væri alls ófús á að borga bæjarsjóðnum þær 199 kr., sem honum með úrskurði á athugasemdum við bæjarsjóðsreikninginn 1889 var gjört að greiða í bæjarsjóð, þótt hann engar kvittanir hefði fyrir því, að hann hefði afhent Kristjáni Ó. Þorgrímssyni þá upphæð?

II.

Fyrir vitnið bæjarfógeta Halldór Danielsson:

1. Var amtmaður E. Th. Jónassen ekki með úrskurði á

athugasemdum við bæjarsjóðsreikninginn 1889, felldum ár 1890, gert að greiða í bæjarsjóð Reykjavíkur ábyrgð frá því hann var bæjarfógeti 199 kr.? og ef svo er

2. Veit vitnið ekki til, að nefndur amtmaður var ófús á að borga þessa upphæð í bæjarsjóð, enda þótt hann engar kvittanir hefði fyrir því, að hann hefði afhent Kristjáni Ó. Þorgrímssyni þessa upphæð?
3. Hefur amtm. E. Th. Jónassen gert bæjarsjóðnum full og lögboðin reikningsskil fyrir 3,500 kr., sem verja átti til Laugavegarins 1885, síðan vitnið varð bæjarfógeti?
4. Hefur sami amtmaður gert bæjarsjóði full og lögleg reikningsskil fyrir 9,900 kr., sem teknar voru að láni 1885 og sem verja átti til barnaskólabyggingar, síðan vitnið varð bæjarfógeti?
5. Veit vitnið ekki til, að amtm. E. Th. Jónassen hafi vanrækt að innheimta ýms gjöld eða skuldir fyrir bæjarsjóðinn, eða dregið það miklu lengur en vera bar, svo að þær fyrir það hafi tapazt?
6. Eru vextir af skuldabryði Björns Árnasonar á Ísafirði fyrir árið 1882, 7 kr. innheimtar, eða eru þeir felldir úr eptirstöðvum sem ófáanlegir? og ef svo er
7. Var amtmanninum ekki sem amtmauni og hafnar-nefndarmanni kunnugt um að það var gjört og samþykkt því?

Fyrir vitnið docent Þórhall Bjarnarson leggist spurningarnar II. 1. til 5. incl.

III.

Fyrir vitnið Kr. Ó. Þorgrímsson.

1. Hefur amtm. E. Th. Jónassen staðið bæjarsjóði Reykjavíkur reikningsskil á 3,500 krónum, sem teknar voru til láns 1885 og sem verja átti til Laugavegarins?
2. Hefur sami amtmaður staðið bæjarsjóði Reykjavíkur full reikningsskil fyrir 9,900 kr., sem teknar voru til láns úr hafnarsjóði Reykjavíkur 1885 og sem verja átti til barnaskólabyggingarinnar?
3. Hefur vitnið ekki sjeð af fylgiskjöllum bæjarreikninganna

1883—1886 að páverandi bæjarfógeti E. Th. Jónassen hefur kvittað á fjölda af ávísunum til þurfamanna sjálfur, og stundum skrifað nafn þurfamannsins undir og orðið „handsalað“, þótt þurfamaðurinn væri vel skrifandi? og ef svo er

4. Skrifaði hann ekki stundum nöfn þurfamanna undir ávísanir sem kvittun, og orðið „handsalað“ undir á skrifstofu vitnisins, þótt þurfamennirnir væru hvergi nærri, þegar hann sótti peninga út á þurfamannaávísanir til vitnisins?
5. Er vitnið ekki fyrir sitt leyti sannfært um að mörg gjöld til bæjarsjóðsins hafi beinlínis tapast eða verið felld úr eptirstöðvum sem ófáanleg, sem amtm. E. Th. Jónassen, sem bæjarfógeta, bar að innheimta vegna þess, að hann ekki innheimti þau í tækan tíma?
6. Hafa vextir af skuldabryði Björns Árnasonar á Ísafirði fyrir árið 1882 verið felldir úr eptirstöðvum sem ófáanlegir? og ef svo er
7. Er vitninu ekki kunnugt um, að þessir vextir voru borgaðir til E. Th. Jónassens samkvæmt hans eigin kvittun og nafni hans á sjálfu skuldabryðinu?
8. Veit vitnið ekki til, að amtm. E. Th. Jónassen hafi felld úr eptirstöðvum bæjarsjóðsreikningsins 1884 ýms gjöld sem ófáanleg, án þess að hafa fulla heimild bæjarstjórnarinnar fyrir því?
9. Bodaði amtm. E. Th. Jónassen ekki vitnið heim til sín kveldið áður en úrskurður átti að falla um það, hverjum bæri að greiða þær 399 kr., sem úrskurðurinn á bæjarsjóðsreikningnum fyrir árið 1889 sjerstaklega hljóðaði um, og bað hann ekki vitnið þá, að ganga inn á það við bæjarstjórnina að borga 200 kr. af þessari upphæð í staðinn fyrir að eins 100 kr., sem vitnið áleit sjer skylt að borga, upp á það, að hann (amtmaðurinn) borgaði vitninu aptur frá sjer helminginn (nefnilega) 100 kr.? og ef svo er
10. Hefur amtmaðurinn greitt vitninu þessar lofuðu 100 krónur?

IV.

Fyrir vitnið kaupmann Björn Kristjánsson.

1. Hefur amtm. E. Th. Jónassen staðið bæjarsjóði Reykjavíkur reikningsskil fyrir 9,900 kr., sem bæjarstjórnin tók til láns 1885, og sem verja átti til barnaskóla-byggingarinnar, og hefur sami amtmaður staðið nefndum bæjarsjóði reikningsskil á 3,500 krónum, sem verja átti til Laugavegarins, sem bæjarstjórnin tók til láns 1885?
2. Hefur vitnið ekki sjeð af fylgiskjölum bæjarsjóðsreikninganna 1883—1886, að páverandi bæjarfógeti E. Th. Jónassen hafi kvittað á ávísanir til þurfamanna sjálfur og stundum skrifað nafn þurfamannsins undir og orðið »handsalað» undir nafnið, þótt þurfamaðurinn væri skrifandi?
3. Er vitnið ekki fyrir sitt leyti sannfært um, að mörg gjöld til bæjarsjóðsins hafi beinlínis tapazt eða verið felld úr eptirstöðvum sem ófáanleg, sem E. Th. Jónassen sem bæjarfógeta bar að innheimta, vegna þess að hann (E. Th. Jónassen) ekki innheimti þau í tækan tíma?
4. Hefur amtmaður E. Th. Jónassen ekki í vitnisins áheyrn eða við vitnið sagt að hann aldrei skyldi borga neitt af ábyrgðum þeim, sem úrskurður á athugasemdum við bæjarsjóðsreikninginn 1889 ákvað að innheimta fyrir Reykjavíkur bæ?
5. Er vitninu ekki kunnugt um það, sem fyrverandi skrifara bæjarfógetans, að ávísunarbækur fyrverandi bæjarfógeta E. Th. Jónassens væru óáreiðanlega færðar?
6. Hafa vextir af skuldabréfi Björns Árnasonar gullsmíðs, til hafnarsjóðsins fyrir árið 1882, 7 kr., verið felldar úr eptirstöðvum, og ef svo er þá hvenær?
7. Er vitninu ekki kunnugt um, að þessir vextir voru borgaðir til E. Th. Jónassens, sem bæjarfógeta, og ef svo er, hlaut E. Th. Jónassen amtm. ekki að vera það í minni, þegar gjaldið var felld í burtu sem ófáanlegt, að hann hefði tekið við því?
8. Veit vitnið ekki til, að amtm. E. Th. Jónassen hafi felld ýms bæjargjöld úr eptirstöðvum úr bæjarsjóðs-

reikningnum 1884 sem ófánleg, án þess að hafa fulla heimild bæjarstjórnarinnar fyrir því?

V.

Fyrir vitnið Þórð Guðmundsson.

Hefur ekki amtm. E. Th. Jónassen sagt í vitnisins ábeyrn, að hann væri með öllu ófús á að borga neitt af þeim ábyrgðum 399 kr., sem úrskurðurinn á athugasemdum við bæjarsjóðsreikninginn 1889 ákvað að greiða skyldi í bæjarsjóðinn, út af reikningsfærslu fyrri ára, meðan amtmáðurinn var bæjarfógeti.

Reykjavík 11. dag marzmán. 1891.

Sigurður Sigurðsson.

Til Bæjarþingsrjettarins í Reykjavík.

Lagt fram á bæjarþingi Reykjavíkur ¹²/₃ 1891.

Halldór Daníelsson.

Stefndi óskaði að vitnaleiðslan færi fram.

Stefnandi mætti sjálfur.

Því næst var felldur svolátandi

Úrskurður:

Með því að hinum reglulega dómara er stefnt til að bera vitni í máli þessu, víkur hann dómarasess í því.

Halldór Daníelsson.

Vjek hinn reglulegi dómari úr rjettinum.

Halldór Daníelsson.

Tók þá sæti í rjettinum sem setudómari landritari Hannes Hafstein, samkvæmt skipunarbrjefi amtsins, dags. 9. þ. m., er framleggst svohljóðandi:

Nr. 9.

(Skipunarbrjefið).

Vitnaleiðsla sú, sem um er beðið fór þá þannig fram:

Fyrir rjettinum mætti fyrirv. bæjargjaldkeri Björn Kristjánsson samkvæmt vitnastefnunni. Hann kveðst vera 33 ára að aldri og var hann áminntur um að bera fram undir eiðstilboði.

Var þá lesin upp fyrir vitninu hin fyrsta af hinum framlögðu spurningum IV á rjskj. Nr. 8.

Sækjandi mótmælti því, að þessi spurning væri lögð fyrir vitnið, þar sem hún væri hinu fyrirbyggjandi meiðyrðamáli allsendis óviðkomandi; hjer væri um meiðyrði að ræða, en engin rannsókn um embættisfærslu sína, og bætti því við, að það væri ekki bæjarfógetinn einn, sem rjeði yfir bæjarins fje, heldur bæjarstjórnin í heild sinni.

Umboðsmaður stefnda (vitnastefnanda) hjelt því fram, að spurningin snerti málið, þar sem sumt af meiðyrðum þeim, sem um væri stefnt, færi í þá átt, að stefnandi hefði verið miður heppilegur búhöldur fyrir bæinn, og þessar spurningar ættu að sýna, að svo hefði verið, enda hefðu menn haft því meiri ástæðu til að álíta hann miður heppilegan búhöld, ef reikningsskil þau, sem hann hefði gjört hefðu eigi verið hrein.

Báðir málspartar kröfðust úrskurðar, og var þá af rjettvisinni uppkveðinn svo felldur

Úrskurður:

Með því að hin framlagða spurning virðist snerta efni meiðyrða þeirra, sem hjer er um að ræða

Úrskurðast:

Hin framlagða spurning skal lögð fyrir vitnið.

Hannes Hafstein.

est.

Spurningin nr. 1 var þá lögð fyrir vitnið og svarar það:

Ekki hef jeg sjeð það í bæjarreikningnum.

Spurningunni nr. 2 svarar vitnið:

Jú, jeg hef sjeð það.

Til 3. spurningar: Jú, fyrir mitt leyti er jeg sannfærður um það.

— 4. — Jú, en hann bætti því við, að hann álitu, að hann væri búinn að borga Kristjáni Þorgrímssyni þær upphæðir, enda þótt hann vantaði kvittanir fyrir þeim.

5. spurningu mótmælti vitnið að svara, af því að hann sje ekki skyldur til, að skýra frá innihaldi skjala og bóka, sem hann kynnist sem skrifari á opinberri skrifstofu.

Stefndi — vitnastefnandi — hjelt því fram, að spurningin væri lögð fyrir vitnið og heimtaði úrskurð. Var þá uppkveðinn svofelldur

Úrskurður:

Dómarinn verður að álíta, að vitninu beri engin skylda til að svara spurningum um það, sem því hefur borið fyrir augu sem starfsmanni á embættisskrifstofu, og þurfi því ekki að segja álit sitt um það, sem hin fyrirbyggjandi spurning fer fram á.

Því úrskurðast:

Hin framlagða spurning verður ekki lögð fyrir vitnið.

Hannes Hafstein.

est.

Til 6. spurn. Já, það er fellt úr eptirstöðvunum, mig minnir 1888.

— 7. — Fyrri lið spurningarinnar svarar vitnið: Jú, það er mjer kunnugt um, bæði af sjerkvittun og kvittun á skuldabryfið.

Síðari lið spurningarinnar neitaði dómarinn ex officio að bera upp.

Til 8. spurningar: Það get jeg ekki sagt neitt um uppá víst.

Vitnastefndi bað eptirfylgjandi gagnspurningar lagðar fyrir vitnið:

1° Kannast vitnið ekki við að hafa tekið þátt í útgáfu blaðsins »Reykvíkings« nr. 1 og 2. Hefur vitnið ekki skrifað greinar í eitthvert af hinum útkomnu blöðum af »Reykvíkings« sjerstaklega nr. 1? Hin fyrri spurning var lögð fyrir vitnið, en það neitar að svara henni, af því að hún sje málinu óviðkomandi.

Vitnastefnandi heldur því fram, að hún sje mikilsvarðandi, með því að vitnið geti ekki verið óvilhallt, ef það sje einn af útgefendum hinnar ærumeiðandi greinar.

Vitnið tók nú mótmæli sín aptur, og kveðst reiðubúið að svara, að því er snerti blaðið nr. 1.

Svarar það 1. gagnspurningunni: Nei.

2. — sömul.: Nei.

Vitnastefndi bað þá ennþá gagnspurningu lagða fyrir vitnið:

Kannast vitnið ekki við, að það hafi í sameining við annan eða aðra samið grein eða greinar í 1. tölublað „Reykvikings“?

Þessi spurning var lögð fyrir vitnið og svarar það: *Nei.*

Fleiri spurningar voru eigi fyrir vitnið lagðar. Máls-partar óskuðu eidfestingar, og staðfesti vitnið síðan framburð sinn í rjettinum með laganna eiði eptir löglegan undirbúning, að viðlögðum venjulegum eiðstaf. Vjek frá rjetti.

Mætti þá í rjettinum samkvæmt vitnastefnunni Hall-dór Jónsson, bankagjaldkeri. Vitnið kveðst vera fætt 1858. Hann var áminntur um sannsögli.

Voru þá lagðar fyrir hann spurningarnar I og svar-ar vitnið:

Ad 1. Það veit jeg ekkert um, enda mun barnaskólinn vera byggður 1882, en jeg varð ekki endurskoðunar-maður bæjarreikninga, fyrr en jeg var kosinn til að endurskoða bæjarreikninga 1885.

Ad 2. Ekki minnst jeg að hafa sjeð þann reikning, en hann getur vel hafa gjört reikningsskil, þó að jeg ekki hafi sjeð það.

Ad 3. Jeg þori ekki neitt að fullyrða um það; mig rámar í að hafa sjeð hans hönd á undirskriptum undir kvittunum, en jeg mundi hafa gjört athuga-semð um það við bæjarreikninginn, ef mjer hefði þótt nokkuð varhugavert við það.

Ad 4. Vitnastefnandi skýrði þessa spurningu þannig, að hjer væri átt við fyrverandi bæjarfógeta E. Th. Jónassen; vitnið svarar henni:

Álit okkar endurskoðunarmanna hefur komið fram í athugasemdum við bæjarreikninginn.

Ad 5. Þegar sú spurning var lesin upp fyrir vitninu, neitaði hann að svara henni, af því að hann áleti sjer ekki skylt að láta í ljósi persónulegar hugsanir sínar.

Vitnacitantinn heldur spurningunni fram og heimtar úrskurð. Var þá uppkveðinn svofelldur

Úrskurður:

Með því að rjetturinn verður að vera vitninu sam-
dóma um það, að vitnaskyldan nái ekki til þess, að knýja
vitnin til þess að opinbera leynilegar hugsanir sínar eða
skoðanir

Úrskurðast:

Spurningin nr. 5 verður ekki lögð fyrir vitnið.

Hannes Hafstein.

est.

6. spurningu svarar vitnið: Jeg hef orðið var við það,
að amtm. Jónassen sýndi fram á það með talsverðum lík-
um, að hann hefði áður greitt þessa upphæð til bæjar-
gjaldkerans, en þegar úrskurðurinn hjá fjárhagsnefndinni
fjell í þá átt, að hann skyldi greiða upphæðina, þá var
það af þeirri ástæðu, að hún áleit ekki framkomna juridiska
sönnun (kvittun) fyrir því, að hann hafi skilað peningun-
um, og eptir að úrskurðurinn fjell, veit jeg ekki betur en
hann hafi fyrirstöðulaust greitt upphæðina.

Vitnastefndi bað þá gagnspurningu lagða fyrir vitnið:

Hefur vitnið ekki endurskóðað reikninga, sem jeg hef
samið, og hafa þeir ekki verið rjettir?

Þessi spurning var lögð fyrir vitnið, og svarar það:
Jú, til fyrri liðsspurningarinnar. Síðari lið játar það einnig,
en getur þess, að ofurlitlar athugasemdir hafi verið gjörðar,
en alveg óverulegar, við þá reikninga, sem vitnið hefur
endurskóðað.

Vitnastefndi tók vitnið eins gilt og eiðfest væri, en
vitnacitantinn heimtaði eiðfestingu. Staðfesti vitnið þá
framburð sinn í rjettinum með laganna eiði, að viðlögðum
venjulegum eiðstaf. Vjek úr rjetti.

Mætti þá í rjettinum prestaskólakennari Þórhallur
Bjarnarson. Þess var getið, að ritvilla var í stefnunni,
þar sem vitnið var nefnt Þórhalli. Vitnið kveðst vera 35
ára gamall, og var það áminnt um sannsögli.

Voru þá lagðar fyrir vitnið spurningarnar 1—5 á II,
og svarar það:

Ad 1. Einhverri upphæð milli 100 og 200 króna var

vísað til hins fyrverandi bæjarfógeta af meiri hluta fjárhagsnefndarinnar, en upphæðina man jeg ekki.

Ad 2. Jeg hef heyrt amtmann Jónassen segja, að ef hann ekki fyndi kvittanir sínar, væri hann við því búinn, að ábyrgð á upphæð þessari lenti á sjer; hann taldi það að vísu leitt, að þurfa að borga aptur það, sem hann væri sannfærður um að vera búinn að borga einusinni, en þegar er úrskurður bæjarstjórnarinnar var fallinn í þá átt, að hann skyldi greiða upphæðina, gjörði hann það viðstöðulaust og án mótmæla, og ekki skaut hann málinu til dóms.

Ad 3. Síðasta setning þessarar spurningar fellur burt. Til sjálfrar spurningarinnar athugar vitnið: Þeirri spurningu get jeg ekki svarað. Jeg kom fyrst í bæjarstjórn 1888, og í fjárhagsnefnd 1890.

Ad 4. Vitninu er það alveg ókunnugt, og hefur ekki skoðað þá reikninga, því að þetta var fyrir þess tíð sem bæjarfulltrúa.

Ad 5. Þar um get jeg ekkert borið, hans bæjarfógeta-staða er fyrir mína tíð sem bæjarfulltrúa, og get jeg ekkert slíkt tilfelli tilgreint, sem um er spurt.

Samkvæmt kröfu vitnastefnanda staðfesti vitnið fram-
bærð sinn með laganna eiði, að viðlögðum venjulegum
eiðstaf. Vjek úr rjetti.

Mætti þá fyrir rjettinum samkvæmt vitnastefnunni bæjarfógeti Halldór Daníelsson. Hann var áminntur um að gefa sannorða skýrslu. Voru þá lagðar fyrir hann spurningarnar II og svarar vitnið:

Ad 1. Úrskurðurinn hljóðaði ekki upp á neitt nafn, en gekk út á það, að innheimta hjá hlutaðeigandi bæjarfógetum upphæð nokkra, sem þótti vangoldin í bæjarsjóð frá öðrum sveitarfjelögum.

Ad 2. Amtmaðurinn áleit, að hann væri búinn að borga þá upphæð, sem átti að krefja af honum, og var af þeirri ástæðu ófús á að borga hana.

Ad 3. Ekki síðan jeg varð bæjarfógeti; það var allt um garð gengið þegar jeg kom.

Ad 4. Sama svar og við spurninguna á undan.

Ad 5. Jeg man sjerstaklega um eina upphæð, legu-kostnað, sem var lagður fram fyrir sjúkling; sveitar-fjelagið var ekki krafíð, í þeirri von að móðir hans, sem var prestsekkja, mundi borga kostnaðinn, og mun hún hafa beiðzt þess, að sveitarfjelagið væri ekki um hann krafíð. En þegar til kom, gat hún ekki borgað. Að vísu er mál þetta óútkljáð enn.

Ad 6. Það man jeg ekki. Jeg man ekki, að neinir vextir sjeu í eptirstöðvum frá Birni Árnasyni nema ef til vill fyrir seinustu ár, en get ekki sagt um spurninguna með neinni vissu.

7. spurning fellur burt.

Vitnacistantinn bað vitnið ennfremur spurt út af svari þess við 5. spurningu:

Man vitnið ekki eptir neinum upphæðum, sem tapast hafi fyrir eptirgangsmunaleysi amtmanns, heldur en þeirri, sem nefnd er í svarinu við 5. spurningu.

Þessi spurning var lögð fyrir vitnið, og svarar það: Jeg man eptir tveimur upphæðum (skuldum annara sveitar-fjelaga), sem jeg hef ekki getað fundið, að krafíð hafi verið um; þó get jeg ekki forttekið, að það kunni að hafa verið gjört, og jeg veit að öðru leyti ekkert um ástæðuna fyrir því, ef það ekki hefur verið gjört, og getur verið, að ætlazt hafi verið til, að hlutaðeigendur borguðu sjálfir.

Vitnastefndi bað þá gagnspurningu lagða fyrir vitnið:

1) Hefur vitnið nokkru sinni heyrt mig segja, að jeg ekki mundi borga þær kröfur, sem fjárhagsnefndin hafði lagt til, að jeg borgaði, af því að jeg þá ekki hafði kvittanir á reiðum höndum fyrir því, að jeg hefði borgið þær Kristjáni Þorgrímssyni, páverandi bæjargjaldkera, hefur vitnið nokk-urntíma heyrt mig segja, að jeg mundi ekki borga upp-hæðir þessar, ef bæjarstjórnin úrskurðaði, að jeg skyldi borga þær og 2) kannast vitnið ekki við, að jeg undir eins og úrskurður bæjarstjórnarinnar fjell hafi borgað það, sem mjer með honum var gjört að borga, og 3) man vitnið ekki, að jeg þegar áður en úrskurðurinn fjell, hefði greitt

nokkuð af þessum upphæðum ótilkvaddur, af því að jeg gat ekki fundið kvittanir mínar frá Kristjáni Þorgrímssyni, og 4) man vitnið ekki, að jeg borgaði hina úrskurðuðu upphæð með því beina skilyrði, að upphæðin, sem var c. 150 krónur, yrði mjer endurgoldin úr bæjarsjóði, ef jeg fyndi kvittanir frá Kristjáni Þorgrímssyni fyrir borgun þessarar upphæðar, eða á annan hátt gæti sannað, að jeg hefði goldið þær í bæjarsjóð?

Þessar spurningar voru lagðar fyrir vitnið, og svarar það:

Ad pkt. 1: Nei; þegar jeg áðan sagði, að hann hefði verið ófús á að greiða upphæðina, átti jeg við áður en úrskurðurinn fjell. Amtmaðurinn mun hafa talið vafasamt, að bæjarstjórnin úrskurðaði, að hann skyldi borga upphæðina.

Ad pkt. 2: Jú.

Ad pkt. 3: Jú.

Ad pkt. 4: Jú, jeg gaf kvittun, þar sem þetta skilyrði var tekið fram.

Vitnastefndi bað vitnið ennfremur spurt, hvort það myndi upphæðir legukostnaðar þess, sem nefndur er í svarinu við 5. spurningu og hinna tveggja skuldarupphæða annara sveitarfjelaga, sem um getur í svari vitnisins við framhaldsspurningu vitnacistantsins.

Vitnið svarar: Legukostnaðurinn er eitthvað um 70 krónur; önnur af hinum skuldarupphæðunum er c. 38 krónur, en hin eitthvað frá 20—30 krónur að því, er vitnið minnir.

Að gefnu tilefni lýsir vitnið því yfir, að hann í svari sínu við 1. spurningu með orðunum »hlutaðeigandi bæjarfógetum« meini vitnastefnda og annan mann, sem var settur bæjarfógeti milli amtmanns og vitnisins.

Vitnisburður vitnisins er af málspörtunum tekinn jafngildur og eíðfestur væri. Vitnið vjek úr rjetti.

Auk þeirra vitna, sem þegar hafa verið leidd, hafði verið stefnt tveimur vitnum, bóksala Kristjáni Ó. Þorgrímssyni og Þórði bónda Guðmundssyni í Glasgow. Vitnacistantinn heimtaði þessi vitni dæmd í fallsmálssektir og

innkölluð til að mæta, svo heimtadi hann og 14 daga frest til að leiða frekari vitni og færa fram vörn í málinu.

Stefnandi málsins, vitnastefndi, mótmælti öllum frekari fresti og lagði það atriði undir úrskurð. Vitnastefntinn heimtadi einnig úrskurð.

Var þá uppkveðinn svofelldur um vitnin

Úrskurður:

Með því að sá galli er á vitnastefnunni, að sakarefni er ekki tilgreint, verður vitnunum, sem ekki hafa mætt, ekki gefið sök á því, þó að þau fyndu sjer ekki skylt að mæta, og verður krafa vitnastefntansins um fallsmálsbætur því ekki tekin til greina.

H. Hafstein.

est.

Úrskurður þessi var uppleiinn, og endurtók þá vitnastefnandi, umboðsmaður hins stefnda í aðalmálinu, beiðni sína um frest til andsvara, og studdi þá beiðni á því, að hann hefði ekki getað fengið vitnisburð mjög áriðandi vitna, sem hafi verið stefnt, og þyrfti að byggja vörnina á vitnaleiðslu þeirri, sem fram hafi farið og fram muni koma.

Stefnandi í aðalmálinu mótmælti aptur, að stefndi fengi nokkurn frekari frest, með því að hann hefði verið skyldur til að koma fram með vörn sína og vitni í dag, og galli á vitnastefnunni væri honum sjálfum að kenna.

Stefndi biður því við bætt, að sjer sje ómögulegt að flytja vörnina, nema hann hafi heyrt framburð vitnanna og hafi hann fyrir sjer.

Leggja báðir málspartar þrætuefni þetta undir úrskurð.

Var þá uppkveðinn svofelldur

Úrskurður:

Við síðasta rjettarhald í máli þessu fjekk hinn stefndi 14 daga frest til andsvara í málinu, og hefur nú beiðið um 14 daga framlenging á þessum fresti af þeirri ástæðu, að hann hafi ekki getað náð framburði mjög áriðandi vitna, sem hann hefur viljað færa í dag, en sem ekki mættu, og í öðru lagi af því, að sjer sje ómögulegt að semja vörn fyrir stefnda, nema hann hafi fyrir sjer útskrift af vitna-

leiðslunni í málinu. Stefnandi hefur mótmælt öllum frekari fresti og beiðzt þess, að hann fái skjölin ljeð og 14 daga frest.

Með því að hinn stefndi virðist hafa haft fulllangan tíma fyrir sjer til að athuga málsstað sinn, svo að honum ætti að vera innanhandar að koma nú fram með vörn sína, sem hann stuttlega getur fengið bókaða og með því að það er stefnda sjálfum að kenna, að vitni þau, er hann tjáir sig vanta, ekki hafa mætt, þar sem sá galli er á vitnastefnunni, að sakarefni er ekki tilgreint, þá getur stefnda ekki gegn mótmælum stefnanda orðið veittur frekari frestur að svo komnu. En kost á hann að fá rjettarkröfur sínar færðar til bókar.

Því úrskurðast:

Hinn umbedni framhaldsfrestur verður ekki veittur stefnda.

Hannes Hafstein.

est.

Stefndi bað bókað, að hann geymdi sjer rjett til að áfrýja úrskurði þessum og færa síðar ítarlegri vörn í málinu, en eptir leiðbeiningu dómarans bað hann til vara bókað. Þar sem þeim orðum hefur verið farið um sækjanda í hinni umstefndu grein, að hann væri ráðlitill búiöldur fyrir bæinn, og að mönnum hafi staðið stuggur af hans ráðsmennsku, þá finnst mjer þessi orð hafa rækilega stuðzt við framburð vitnanna í málinu, sömuleiðis að hann hafi verið ófús á að greiða eptirstöðvar, sem inni stöðu hjá honum, og það hefði orðið að úrskurða hann til þess. Þessvegna get jeg ekki fundið, að orð þau, sem í »Reykvíkingi« stöðu, hafi verið oftöluð, eptir því sem mjer skildist framburður vitnanna. Jeg leyfi mjer því að gjöra þá rjettarkröfu, að stefndi sje sýknaður í málinu að öllu leyti og að honum verði dæmdur málskostnaður með 35 kr. eða einhverju að rjettarins mati nægilegu. Legg jeg svo málið í dóm með löglegum fyrirvara.

Stefnanda var því næst samkvæmt beiðni hans veittur

3 vikna frestur, með því að 14 daga fellur á skírdag, og voru honum ljeð málsskjölin 1—9. Báðir málspartar biðja um útskrift af vitnaleiðslunni.

Frekara ekki fyrirtekið. Rjetti slitið.

Hannes Hafstein

settur.

E. Th. Jónassen. Jónas Jónsson. S. Jónsson.

Sigurður Sigurðsson. Jón Borgfirðingur. Árni Gíslason.

Ár 1891, þ. 2. dag aprílmán. var bæjarþingið sett á venjulegum stað og stundu og haldið af bæjarfógeta Halldóri Danielssyni með vottum Jóni Borgfirðingi, S. Jónssyni, Á. Gíslasyni og Jónasi Jónssyni. Var þá tekið fyrir málið:

.....
Því næst vjek hinn reglulegi dómari úr rjettinum.

Halldór Danielsson.

Tók þá sæti í rjettinum landritari Hannes Hafstein sem setudómari samkvæmt áður framlögðu skipunarbrjefi amtsins. Var þá fyrirtekið málið 2/1891:

E. Th. Jónassen amtmaður

gegn

Jóni Erlindssyni.

Sækjandi mætti sjálfur, skilaði aptur málsskjölum 1—9 og lagði fram Nr. 10 framhaldssókn, dags. 31. f. m., svohljóðandi:

Nr. 10.

Framhaldssókn

í málinu: amtmaður E. Th. Jónassen

gegn

Jóni Erlindssyni.

Með því að stefndi með vitnaleiðslu þeirri, sem hann hefur látið fram fara í þessu máli, og sem reyndar að minnsta leyti kemur því við, ekki hefur sannað neitt af þeim meiðandi ummælum um mig, er eg hefi lögsótt hann fyrir, þá skýrskota eg til minnar fyrri sóknar í málinu og held fast við allar þær kröfur, sem eg þar hefi gjört, mót-

mæli vörn mótparts míns og legg svo málið í dóm með fyrirvara.

Reykjavík 31. marz 1891.

Virðingarfullt
E. Th. Jónassen.

Til Bæjarþingsrjettar Reykjavíkur.

Framlagt í bæjarþingsrjetti Reykjavíkur $\frac{2}{4}$ 1891.

Hannes Hafstein.

settur.

Fyrir stefnda mætti Sigurður Sigurðsson og lagði fram nr. 11 vitnastefnu, dags 24. marz, og óskar að vitnaleiðsla fari fram samkvæmt stefnunni og áður framlögðum spurningum. Vitnastefnan hljóðar svo:

Nr. 11.

.....

För þá vitnaleiðslan þannig fram:

Fyrir rjettinum mætti samkvæmt vitnastefnunni bóksali Kristján Þorgrímsson, 34 ára gamall. Hann var áminntur um að gefa sannorða skýrslu. Voru síðan lagðar fyrir hann samkvæmt kröfu vitnastefnanda spurningarnar nr. III á rjettarskj. nr. 8 og svarar vitnið:

Ad 1. Jeg hef ekki sjæð þau reikningsskil, enda hefur mjer ekki gefizt kostur á því, og veit jeg alls ekkert um hið umspurða.

Ad 2. Sama svar.

Ad 3. Jú, en hvort það getur kallazt fjöldi, veit jeg ekki.

Ad 4. Það kom stundum fyrir, að hann kom með ávísanir, ávísadar af fjárhagsnefndinni, sem hann kvaðst hafa lagt út fje fyrir til viðkomandi þurfamanns, og kvittaði hann þá í slíkum tilfellum stundum í þeirra nafni ávísanirnar, ef þær voru ókvittaðar, með því að það kæmi í sama stað niður, þar sem hann hefði borgað þeim peningana.

Ad 5. Jeg er sannfærður um, að ýms bæjargjöld hafa tapazt, af því að þau voru ekki tekin lögtaki nógu snemma, en önnur gjöld bæjarsjóðs brestur mig minni eða kunnugleika til að svara um.

- Ad 6. Gjaldkeri sá, sem verið hefur síðasta mánuð, hefur sýnt mjer í bókunum, að svo hafi verið, en það var ekki gjört í minni tíð, svo jeg muni.
- Ad 7. Jeg hef sjeð kvittun amtmannsins fyrir því á skuldabryjefinu. Hvort peningarnir hafa verið borgaðir honum eða ekki, get jeg ekki sagt neitt um.
- Ad 8. »Mjer er það ekki kunnugt. Það komu stundum til mín listar frá bæjarfógetanum yfir upphæðir, sem nema átti úr eptirstöðvum, en hver heimild var fyrir því, veit jeg alls ekki, því að slíkum listum fylgdi aldrei nein eptirrit af ályktunum bæjarstjórnarinnar þar að lútandi«.
- Ad 9. »Eptir að fjárhagsnefndin hafði haft fund með mjer og viljað fá mig til að borga alla hina umræddu upphæð, þá neitaði jeg að borga meira en 100 krónur; en að því er mig minnir daginn áður en næsti bæjarstjórnarfundur var haldinn, boðaði amtmaður mig til sín, og bað mig að gjöra það miðlunarboð, að borga 200 krónur, gegn því að allar kröfur væru þannig niðurfalldar á hendur mjer sem fyrverandi bæjargjaldkera; inn á þetta gekk jeg og amtmaður mælti fram með þessu í bæjarstjórninni og fjekk því framgengt, að endirinn varð, að jeg borgaði 200 krónur«.

Eptir beiðni vitnastefnanda var fellt aptan af 9. spurningunni orðin »upp á það« — og til enda og 10. spurning felld burt. Í stað hins burtfellda óskar vitnastefnandi vitnið enn fremur spurt:

1. Var þeim 18000 kr., sem teknar voru að láni úr landssjóði til barnaskólabyggingar, þegar vitnið var bæjargjaldkeri, löglega ávísað, og hefur vitnið sjeð skilagrein fyrir þessari upphæð frá E. Th. Jónassen amtmanni?
2. Var þeim yfir 11,600 kr. löglega ávísað, sem varið var úr hafnarsjóði í vitnisins tíð til hafnarbyggjunnar, og hefur vitnið sjeð nokkra skilagrein fyrir því, hvernig því fje hefur verið varið?

3. Var ársreikningur bæjarsjóðsins í vitnisins tíð, sem bæjargjaldkera, ekki árlega saminn löngu eftir hinn lögskipaða tíma? ef svo er
4. Hvers vegna?
5. Hefur amtmaður E. Th. Jónassen gefið bæjarsjóðnum skilagrein fyrir því, sem varið var til byggingar slökkvitólahússins, og var því fje löglega ávísað úr bæjarsjóði?

Þessar spurningar voru lagðar fyrir vitnið og svarar það?

- Ad 1. Jeg hef enga skilagrein sjeð, og því var ekki ávísað gegnum mig sem gjaldkera.
- Ad 2. Það fje, sem var brúkað til bryggjunnar, tók þáverandi bæjarfógeti sumpart úr hafnarsjóði, og útborgaði jeg honum það smám saman, og sumpart realiseraði hann konungleg rikisskuldabryjef, sem hann hafði til geymslu, upp í kostnaðinn, svo allt ljed kom ekki til útborgunar frá mjer. En jeg hef engan reikning sjeð um það, hvernig því fje hefur verið varið.
- Ad 3. Hann var stundum ekki saminn fyr en undir vor.
- Ad 4. Ástæðan var sú, að bæjarfógetinn var ekki búinn að innheimta ýms gjöld bæði frá utanbæjarmönnum og innanbæjarmönnum, sem hann vildi láta komast inn í reikningana, og bað mig ídulega að ljúka ekki reikningunum, fyr en þessi gjöld gætu komizt með.
- Ad 5. Jeg hef ekki sjeð þá skilagrein, en um útborgunina get jeg ekkert sagt.

Sækjandi, vitnastefndi, bað þá gagnspurningar lagðar fyrir vitnið:

1. Hefur vitnið ekki samið vitnastefnu í máli þessu, dags. 4. f. m., sem fram er lögð sem nr. 7?
2. Hver fjekk vitnið til að semja hana?
3. Fjekk vitnið nokkra borgun fyrir að semja hana?

Vitnastefnandinn mótmælti þessum spurningum, af því að þær hefðu enga þýðingu fyrir málið, og snertu ekki trúverðuleika vitnisins.

Vitnastefndi, amtmaður E. Th. Jónassen, hjelt því

fram, að þessar spurningar snertu málið að því leyti, að hann hefði ástæðu til að álíta, að eitt af vitnum þeim, sem áður hefðu borið í málinu, hefði fengið vitnastefnuna ritada og gengið fyrir því, og mundu þannig svörin við spurningar þessar, ef þau yrðu játandi, rýra trúverðugleika þess vitnis og sýna afskipti þess vitnis af málinu.

Með því nú að engu af vitnum þeim, sem borið hafa í málinu, er stefnt til þess, að heyra neitt um sig fram borið, verður rjetturinn að álíta, að ekki sje heimild til að leggja fyrir vitnið spurningar um óstefndan þriðja mann, sem vitnið hlýti að nefna: því óstefndur skal ónefndur.

Því úrskurðast:

Hinar framsettu þrjár gagnspurningar verða ekki lagðar fyrir vitnið.

Þá bað vitnastefndi, amtm. E. Th. Jónassen, þessar frekari framhaldsspurningar lagðar fyrir vitnið:

1. Er vitninu ekki sem bæjargjaldkera frá 1883—1886 kunnugt um, að jeg sem bæjarfógeti gekk ríkt eptir skuldum, sem bæjarsjóður átti hjá öðrum sveitarfjelögum?
2. Er vitninu ekki kunnugt um, að jeg árið 1885 meðal annars krafði inn mikið af þess konar skuldum og borgaði þær í bæjarsjóðinn?

Þessar spurningar voru lagðar fyrir vitnið og svarar það:
Að 1—2. Jeg get ekki um það borið, hve opt bæjarfógeti hefur krafði önnur sveitarfjelög, með því að sú innheimta gekk ekki í gegnum mínar hendur, en jeg man það vel, að árið 1885 kom í mínar hendur sem gjaldkera mikið af þess háttar fje, sem hann hafði innheimt.

Enn fremur bað vitnastefndi þessa gagnspurningu lagða fyrir vitnið:

Kannast vitnið ekki við, að jeg tæki það fram við hann, þegar jeg vildi fá hann góðviljuglega til að borga í bæjarsjóð 200 kr. af þeirri upphæð, sem bæjarstjórnin hafði krafði hann um, sem skuld frá hans gjaldkeratíð, að jeg gjörði þetta eptir umboði frá bæjarfulltrúunum, en ekki sem privatmaður?

Þessi spurning var lögð fyrir vitnið, og svarar það, að það minnst ekki að gagnspyrjandi hafi sagzt koma fram sem umbodsmaður fyrir bæjarfulltrúana, en hitt man vitnið, að amtmaður Jónassen sagði, að margir af bæjarstjórninni mundu verða með þessu, og mundi þetta verða samþykkt, ef vitnið gengi inn á það. Því var við bætt, að gagnspyrjandi var einn af fjárhagsnefndarmönnum, sem átt höfðu fund við vitnið um málið.

Enn fremur það vitnastefndi þessa gagnspurningu lagða fyrir vitnið:

Kannast vitnið ekki við, að það hafi ekki staðið til að jeg ætti að gjöra honum sem bæjargjaldkera grein fyrir því fje, sem varið hefur verið til barnaskólabyggingar, til að byggja hafnarbryggju, slökkvitólahús o. s. frv.

Þessi spurning var lögð fyrir vitnið, og svarar það;

„Mín meining er, að það sje samkvæmt gildandi lögum, að allar tekjur eða gjöld bæjarsjóds eigi að ganga gegnum gjaldkerans hendur, en að bæjarfúgetinn hafi ekki heimild til, að hafa neitt útibú með svoleiðis fje.“

Mótpartar taka vitnisburð vitnisins; sem jafnóðum var lesinn upp fyrir því, jafngildan og eiðfestur væri. Vitnið vjek frá rjetti. —

Umbodsmaður stefnda það þvínæst um 14 daga frest og málsskjölin ljeð. Stefnandi, sem ekki hafði lagt fram annað en skrifleg mótmæli í fáeinum línunum, mótmælti lengri fresti en vikufresti, og úrskurðaði því rjetturinn, að stefndi skyldi hafa vikufrest til andsvara, og voru honum ljeð málsskjölin 1—11.

Frekara ekki fyrirtekið. Rjetti slitið.

Hannes Hafstein.

settur.

Jónas Jónsson. Árni Gíslason. E. Th. Jónassen.

S. Jónsson. Jón Borgfirðingur. Sigurður Sigurðsson.

Árið 1891, 9. d. aprílmán. var bæjarþingið sett á venjulegum stað og stundu og haldið af bæjarfúgeta Halldóri

Danielssyni með vottum Jóni Borgfirðingi, S. Jónssyni, Á. Gíslasyni og Jónasi Jónssyni. Þá var tekið fyrir

Vjek þá hinn reglulegi dómari úr rjettinum.

Halldór Danielsson.

Tók þá sæti í rjettinum landritari Hannes Hafstein sem setudómari samkvæmt áður framlagðri löggildingu amtsins. Var þá tekið fyrir:

málið 2/1891 E. Th. Jónassen amtmaður
gegn

Jóni Erlindssyni.

Fyrir hönd stefnda mætti umboðsmaður hans Sigurður Sigurðsson, skilaði aptur málsskjölum 1—11 og lagði fram nr. 12—16 vörn í málinu, dags. í gær, með 4 fylgiskjöllum, sem eru vottorð frá Birni Kristjánssyni, dags. 2 þ. m., vottorð frá Kr. Ó. Þorgrímssyni, dags. 7 þ. m., prentað ágríp af bæjarsjóðsreikningi Reykjavíkur árin 1879—82 og prentað ágríp af sama 1883—1887. Skjöl þessi voru þingmerkt og hljóða svo:

Nr. 12.

Vörn

í málinu: E. Th. Jónassen amtmaður
gegn

Jóni Erlindssyni.

Jeg skila hjer með skjölum málsins Nr. 1—11 og leyfi mjer að leggja fram fyrir hinn heiðraða rjett;

1. Ágríp af bæjarsjóðsreikningi Reykjavíkur yfir árin 1879—1882 incl.
2. Ágríp af bæjarsjóðsreikningi Reykjavíkur yfir árin 1883—1887.
3. Vottorð frá Kristjáni Ó. Þorgrímssyni.
4. Vottorð frá Birni Kristjánssyni kaupmanni og leyfi jeg mjer því næst að fara nokkrum orðum um málið.

Áður en jeg fer að minnst á sjálft málsefnið, finn jeg fyllstu ástæðu til að lýsa meðferð málsins undir rekstri þess, að því er aðgjörðir dómarans snertir, þar sem jeg álit, að jeg hafi ekki fyllilega notið rjettar þess til að verja

málið, sem lög veita mönnum, sem sækja eða verja mál og ekki eru málaflutningsmenn.

Þannig hafði jeg með vitnastefnu dags. 4 f. m. og sem fjell í rjett 12 f. m. stefnt nokkrum vitnum til að gefa upplýsingar í máli þessu, með því sækjandi máls þessa barði það blákalt fram, í fyrstu sókn sinni, að öll ummæli um hann í blaðinu „Reykvíking“ nr. 1 væru ósönn, og krafðist þess að umbjóðandi minn væri dæmdur í þunga hegningu og málskostnað. Og með því mjer var þá sjálfum ekki orðið málið vel ljóst áður en vitnaleiðslan fór fram, hafði jeg enga vörn skrifada, en treysti því, sem jeg einmitt með vitnaleiðslunni ætlaði að fá nægar upplýsingar um málið, til þess að byggja vörnina á, að mjer yrði að minnsta kosti veittur viku-framhaldsfrestur, að vitnaleiðslunni lokinni, til þess að koma fram með vörn í málinu, eins og hjer fyrir bæjarþingsrjettinum er föst og sjálfsögd venja, undir slíkum kringumstæðum, en um þennan frest var mjer neitad, og kemur sú neitun, að mjer skilst, í bága við skylduna, sem dómurum er lögð á herðar í lögum, um að styðja að því, að báðar hliðar málsins upplýsist sem bezt.

Jeg stóð því í vanda, með því jeg er óvanur málflutningi, og sá fram á, að á fjórðungi stundar, sem dómarrinn gaf mjer kost á að koma munnlegri vörn fyrir umbjóðanda minn, var mjer ómögulegt að koma nægilegri vörn að. Jeg álit fyllilega, að jeg sem leikmaður hafi haft fullkominn rjett til að koma fram með munnlega vörn lengur en fjórðung stundar, einkum þar sem engin vörn var áður komin í málinu, því sú takmörkun á tímanum til að bera fram munnlega vörn fyrir rjetti, nær að eins til þeirra, sem eru lærðir juristar eða skipaðir málaflutningsmenn, en eins og áður er framtekið, er jeg hvorugt; mjer bar því fyllsti rjettur til að koma fram með miklu lengri vörn, en sem bókuð yrði í þingbókina á fjórðung stundar, enda þótt mjer væri neitad um það og jeg þar af leiðandi gæti ekki fært vörn fyrir umbjóðanda minn, eins og jeg annars mundi hafa gjört.

Svo ber þess einnig að geta, að eptir það að jeg hafði

fyrir rjettinum 2. þ. m. lagt fyrir vitnið Kr. Ó. Þorgrímsson þær spurningar, sem stýladar eru til hans á rjettarskjali 8, fór jeg fram á, að nokkrar áriðandi framhaldsspurningar málinu til upplýsingar væru lagðar fyrir þetta vitni, og var mjer þá að eins leyft að koma að 5 spurningum af þeim 9 spurningum, sem jeg ætlaði mjer að leggja fyrir vitnið, og þverneitaði dómarinn mjer um, að koma þeim spurningum, sem eptir voru að, og færði hann þá ástæðu fyrir neituninni, að jeg ekki hefði komið fram með spurningarnar skrifadar. Af því jeg áleit, að hjer væri mjer bersýnilega gjörður órjettur, krafðist jeg úrskurðar rjettarins um það, hvort mjer ekki bæri rjettur til að koma að þeim munnlegu vitnaspurningum, sem jeg óskaði, en þann úrskurð neitaði dómarinn að fella, vildi ekkert um þetta bóka, og kvaðst mundu sekta mig, ef jeg hjeldi því frekara fram.

Þegar þess er gætt, að samkvæmt nú gildandi lögum er hverjum þeim málsaðila eða umboðsmanni, sem ekki er málfutningsmaður (þ: juristi), heimilt að framfæra alla vörn, sókn, dómkraftur og vitnaspurningar munnlega, og er alls ekki skyldur til að koma með einn staf skrifadan fyrir rjettinn af sínum sóknar-eða varnargögnum, þá virðist að rjetti mínum væri hjer hallað.

Að vitnaleidslunni lokinni bað jeg loksins um 14 daga frest til að verja málið, og ætlaði jeg að nota þann frest til að leiða vitni um þau atriði, sem mjer var synjað um að koma að þennan rjettardag, en var einnig neitað um svo langan frest, en veittur að eins vikufrestur.

Það verður ekki af framansögðu annað sjð, en að mjer hafi verið neitað um frest til að koma vörn að í málinu, þegar mjer var það fyrst mögulegt og að koma að vitnaleidslu um mjög áriðandi atriði, til að upplýsa málið, síðasta rjettardag. Af því mjer var einnig nauðsynlegt að fá eptirrit af ýmsum skjölum til að upplýsa málið, eptirrit af athugasemdum og úrskurðum við hafnarsjóðsreikninginn 1887, afrit af ýmsum ávísunum bæjarsjóðsreikningsins 1883—1885 incl., þá fór jeg til bæjarfógetans og bað hann um aðgang að nauðsynlegum skjölum, sem jeg til tók, en

hann neitaði því gjörsamlega. Jeg skrifaði því amtmanninum, sækjanda þessa máls, svohljóðandi brjef:

»Með því að bæjarfógeti Halldór Danielsson hefur
 »neitað mjer um afskrift af skuldabryfi því, sem bæjar-
 »stjórnin gaf út til hafnarsjóðsins 1885 fyrir 9,900 kr.
 »láni til barnaskólabyggingarinnar, en sem mjer er nauð-
 »synlegt til upplýsingar í máli því, sem þjer, herra amt-
 »maður, hafið höfðað gegn Jóni Erlindssyni hringjara,
 »þá leyfi jeg mjer virðingarfyllst að biðja yður, herra
 »amtmaður, að hlutast til um, að mjer verði veitt afrit
 »af umgetnu skuldabryfi, svo og afrit af athugasemdum
 »við hafnarsjóðsreikninginn 1887 með svörum og úr-
 »skurði á tjeðum athugasemdum. Enn fremur að mjer
 »verði veittur aðgangur að bæjarsjóðsreikningunum 1883—
 »85, og að fá eptirrit af þeim skjölum úr nefndum
 »reikningum, sem jeg álít að geti verið til upplýsingar
 »í fyr tjeðu máli og loksins eitt eintak af hinum prent-
 »uðu bæjarsjóðsreikningum 1879—1887, með því öll
 »þessi skjöl eru mjer nauðsynleg til að geta varið mál
 »Jóns Erlindssonar.

» Reykjavík, 19. marz 1891.

» Sigurður Sigurðsson.

»Til Amtmannsins yfir Suður- og Vesturamtinu.«

Þetta brjef mitt var skilað í hendur sjálfum amtmanninum 20 f. m., og er hann ekki farinn að svara því enn.

Gæti maður nú ekki vænzt þess af manni í amtmannsstöðu, að hann fyndi, ef ekki til lagaskyldu, þá til siðferðislegrar skyldu, að svara þessu brjefi mínu, og mundi maður ekki einnig geta vænzt þess, að mótpartur minn sjálfur, ótilkvaddur viki úr amtmannssætinu og hlutadist til um, að settur væri annar amtmaður, til að gjöra út um hvert atriði, sem þetta mál snertir og honum sem amtmanni er skrifað um? Það lítur ekki út fyrir, að hann ætli að gjöra það.

Það er þannig augljóst af því, sem að framan er sagt, að hindranir hafa verið lagðar í veginn fyrir, að jeg gæti upplýst málið til hlítar, og að það gæti haft eðlilega rás,

fyrirbyggt að jeg fengi afrit af nokkru skjali. sem gæti upplýsingar í málinu, sem hlutu að vera mörg, og fyrirbyggt, að jeg gæti komið að nægilegri vitnaleiðslu síðasta rjettardag.

Af framansögðum ástæðum er það in confesso, að málinu ber að frá vísa af þeirri ástæðu ex officio, og mun mótpartur minn eflaust fallast á það, því ekki þarf að efa, að hann, hvort sem hann kemur fram sem amtmaður eða privatmaður, hafi í minni, að honum er lagður sproti rjettvísinnar í hönd til að vernda með lög og rjett.

Það væri og þýðingarlaust fyrir mótpart minn að bera á móti því, sem þegar hefur hjér verið fram tekið. Því um þau atríði, sem snerta rjettarfarið í þessu máli, mætti leiða mörg vitni. Eins er það þýðingarlaust fyrir mótpartinn, þótt hann kynni að geta verið svo óhlutvandur, að bera á móti að hafa meðtekið umrætt brjef mitt dags. 19. f. m. Því nóg vitni get jeg leitt að innihaldi þess, og að brjefið var honum afhent.

Jeg provocera því mótpart minn að svara umgetnu brjefi og gefa mjer heimild til þess, sem brjef mitt fer fram á. Það á jeg heimtingu á að lögum, en gjöri hann það ekki, og sjái hann sjer ekki annað fært en að halda bæjarreikningunum öllum eða einhverjum einstökum skjölum af þeim, ásamt athugasemdum með úrskurði við hafnarsjóðsreikninginn 1887, leyndum fyrir mjer, þá er hann fyllilega búinn að sanna og viðurkenna, að reikningarnir og fylgiskjölin bera það með sjer, sem fram hefur komið við vitnaleiðsluna í þessu máli.

Þá er að minnast á sóknargögn mótparts míns.

Í fyrri sókninni fer hann fram á, að umbjóðandi minn verði skilyrðislaust dæmdur í 6 mánaða fangelsi — hvorki meira nje minna — og til að greiða 30 krónur í málskostnað. Þegar jeg las þessar gífurlegu kröfur, kom mjer í hug máltakið: »opt verður lítið úr því högginu, sem hátt er reitt«. Fyrir sáttanefndinni bauð mótpartur minn umbjóðanda mínum það sáttaboð, að greiða sjer 500 krónur fyrir álitsspjöll, en vissi þó, að umbjóðandi minn er um-

komulaus og fjelaus maður, »sækir vatn og ber út mó«, og er hér því sem engin sáttaumleitun hafi fram farið, þar sem öllum almenningi er ljóst, að Jón Erlindsson hefði ekki án hjálpar getað borgað 10 kr. sekt, hvað þá 500 krónur.

Við rjettarrannsókn, sem hafin var út af blaðinu »Reykvikíngi« nr. 1, er það nægilega sannað, að umbjóðandi minn hefur í mesta grannleysi gjörzt ábyrgðarmaður að nefndu blaði, og hefur stöðugt haldið því fram fyrir rjettinum, að hann hafi látið skrifa nafn sitt undir ábyrgðarskjalið með því beina skilyrði, að allt, sem í blaðinu kæmi til að standa, væri meinlaust og saklaust, og allir, sem þekkja umbjóðanda minn, geta ímyndað sjer, að þessi hans framburður sje sannur, því allir vita að hann gjörir aldrei á hluta nokkurs manns og er hinn mesti meinleysingi. Undirskript umbjóðanda míns undir ábyrgðarskjalið er því leyfð í mestu einfeldni og athugaleysi, án þess að hafa nokkurn illan tilgang með undirskriptinni, sem umbjóðanda mínum getur ekki borið nein hegning fyrir, og ætti hann þegar af þessari ástæðu að vera dæmdur sýkn af kærnum og kröfum sækjandans.

Í framhaldssókn mótparts míns, rjettarskjali nr. 10, hefur mótparturinn **ekki vefengt**, að framburður vitna þeirra, sem leidd voru í þessu máli, 12. f. m., væri rjettur, heldur að eins tekið fram, að sá vitnisburður hefði ekki sannað, að hann væri sekur um það, sem á hann er borið í hinu framlagði blaði af »Reykvikíngi«. Þannig hefur mótparturinn einnig viðurkennt, að framburður Kristjáns Ó. Þorgrímssonar, 2. þ. m., um sömu atriði og áður var búið að bera vitni um. sje sannur.

Hann hefur því gjörsamlega viðurkennt, að vitnaframburðurinn sje rjettur, og dugar því ekki hjedán af að reyna að hnekkja gildi þeirra, enda sýnir það sig, að framburður Björns Kristjánssonar og Kristjáns Ó. Þorgrímssonar er rjettur, þar sem mótparturinn hefur ekki undir vitnaleiðslunni fundið ástæðu til að leggja eina

einustu gagnspurningu fyrir þessi vitni um þau atriði, sem snerta hans embættisfærslu.

Þannig er sannað með viðurkenningu mótparts míns, hinum framlögðu prentuðu bæjarsjóðsreikningum og þrem samhljóða vitnum, Kristjáni, Birni og Halldóri Jónssyni, að mótpartur minn sje enn ekki farinn að standa bæjarsjóði Reykjavíkur nein reikningsskil fyrir 9,900 kr. láni til barnaskólabyggingarinnar, nje 3,500 kr. til Lauga-vegarins, og að þessum upphæðum ekki hafi verið ávísað til útborgunar úr bæjarsjóðnum lögum samkvæmt, og því ekki getað komizt inn í bæjarsjóðsreikningana.

Enn fremur er það sannað með viðurkenningu mótpartsins sjálfs, og framburði tveggja samhljóða vitna, Björns og Kristjáns, að mótpartur minn, sem bæjarfógeti og oddviti bæjarstjórnarinnar, kvittaði sjálfur fyrir marga þurfamenn á ávísanir úr bæjarsjóðnum og það þótt þurfamennirnir væru skrifandi, og það er einnig sannað með vitnisburði Kristjáns Ó. Þorgrímssonar, að mótpartur minn stundum kom með þurfamannaávísanir niður á skrifstofu bæjargjaldkerans, ókvittaðar og kvittaði hann (þ: mótparturinn) þá á þær í þurfamannsins nafni, þótt hann væri hvergi nærri, þegar hann hóf peningana út á þurfamannaávísanirnar. Við þennan framburð Kristjáns hafði mótparturinn ekkert að athuga undir vitnaleiðslunni, mótmælti honum ekki, lagði enga gagnspurningu fyrir Kristján þessu atriði viðvirkjandi og tók að lokum framburð þessa vitnis gildan, óeioðfestan, sem sannan í alla staði eins og var.

Mótparturinn hlaut þá að mótmæla þessum framburði, ef hann ekki hefði álitio hann sannan, því svo mikið liggur við að skrifa annara nöfn undir slík skjöl, þegar maðurinn, sem skrifað er fyrir, er hvergi nærri. Hversu margar ávísanir hefði óráðvandur fógeti ekki getað gefið út á þennan hátt? Einungis það atriði, að kvitta sjálfur fyrir skrifandi menn á ávísanir úr bæjarsjóðnum, er í hæsta máta vítavert; bæjarfógetinn er ráðsmaður bæjarsjóðsins,

og er því hans kvittun á ávísanir til annara en sjálfs hans ógildar.

Setjum sem dæmi, að mótpartur minn hefði ráðsmann og fengi honum til dæmis 300 kr. og segði við hann: »Þú átt að ráða fyrir mig daglaunamenn til þess að gjöra við tónblettinn minn og verja þessu fje til þess; þegar verkinu er lokið, áttu að koma með reikning yfir vinnuna og útborganirnar«. Nú kemur ráðsmaðurinn að verkinu loknu með kvittaða reikninga frá »Pjetri og Páli« yfir útborganir, sem samtals koma heim við hið afhenta fje, 300 kr., en sá galli er á, að ráðsmaðurinn hefur sjálfur skrifað allar kvittanirnar og nöfnin undir reikningana, en of seint að fá kvittun hinna rjettu viðtakenda, daglaunamannanna, því þeir eru farnir hingað og þangað — hver heim til sín. — Mundu mótpartur minn hafa gjört sig ánægðan með slík reikningsskil? Nei. Og myndi sá ráðsmaður ekki hafa orðið tortryggilegur í augum mótparts míns, sem þannig hefði farið að? Jú, vissulega. — En mótpartur minn mun nú segja, að hjer standi nokkuð öðruvísi á; hann hafi verið ráðsmaður fyrir sjóð, sem var mállaus og afskiptalaus, en ekki fyrir lifandi persónu, sem sjed gat og að fundið, ef eitthvað var ábótavant við ráðsmennskuna.

Það, sem hjer er þegar sýnt og sannað, er nóg til að sýna það, að ástæða var til að prenta greinina, sem stóð í fyrsta Nr. »Reykvíkings« og þar sem þeim orðum hefur verið farið um mótpart minn, að hann hafi verið sá ráðlausasti búhöldur fyrir bæinn, sem menn hafi þekkt, og að mönnum hafi stadið stuggur af hans ráðsmennsku.

En mótpartur minn á langtum meira í pokahorninu.

Það er sannað með viðurkenningu mótpartsins sjálfs og framburði tveggja samhljóða vitna, Bjarnar og Kristjáns, að gjöld til bæjarsjóðsins hafi tapazt fyrir það, að mótpartur minn vanrækti að innheimta þau fyrir bæinn í tækan tíma, og enn fremur hefur bæjarfógeti Halldór Daníelsson borið, að tapazt hafi ýms lán til utanbæjar-

þurfamanna, af því mótpartur minn ekki innheimti þau í tækan tíma.

Það er þannig sannað, sem í «Reykvíkingi» stóð, að hann hafi vanrækt, að innheimta skuldir fyrir bæinn.

Svo er það og viðurkennt af sjálfum mótpartinum og sannað með vitnisburði margra vitna, sjerstaklega Björns, Halldórs Jónssonar og Halldórs Danielssonar bæjarfógeta, að mótparturinn ætlaði ekki að greiða ábyrgð þá, sem honum bar að greiða í bæjarsjóðinn sem fyrverandi bæjarfógeta, nema með úrskurði, og hafa sum af þessum vitnum tekið það fram mótparti mínum til afsökunar, að hann (mótp.) hafi haldið því fram, að hann hafi verið búinn að borga umrætt fje til páverandi bæjargjaldkera, en sú viðbára er alveg þýðingarlaus, eins og jeg mun síðar leiða rök að.

En sá, sem hefur bezt sannað, að mótpartur minn ekki ætlaði sjer að standa bæjarsjóði skil á því fje, sem honum bar, fyr en í fulla hnefana, er mótpartur minn sjálfur, þar sem hann leggur þessa gagnspurningu fyrir vitnið Halldór Danielsson:
 »hefur vitnið nokkurn tíma heyrt mig segja, að jeg ekki
 »mundi borga upphæðir þessar, ef bæjarstjórnin úrskurðaði,
 »að jeg skyldi borga þær«.

Þessi gagnspurning mótparts míns er öldungis sama fyrir þetta mál, eins og mótpartur minn hefði sagt:

»Jeg veit mjer ber að borga ábyrgðir, sem athuga-
 »semdir við bæjarsjóðsreikninginn 1889 hljóða um, því jeg
 »hef engan staf fyrir því og engar líkur til þess, að jeg hafi
 »skilað því fje í bæjarsjóðinn, en jeg ætla að sjá, hvort mjer
 »ekki tekst að sleppa hjá að standa bæjarsjóðnum skil á
 »þessu fje, með því jeg get öllu fremur búizt við, að sam-
 »verkamenn mínir í bæjarstjórninni, sem eru mjer sumir
 »mjög velviljaðir, verði ekki svo harðir í kröfum að úr-
 »skurða mig til að borga þessa upphæð, þótt mjer beri það.
 »En auðvitað ef bæjarstjórnin úrskurðar, að jeg skuli borga
 »þetta fje, sem naumlega mun fyrir koma, þá er þýðingar-
 »laust fyrir mig að áfrýja þessum úrskurði til dómstólanna,

„Því jeg hef enga sönnun fyrir, að jeg hafi skilað fjenu í bæjarsjóðinn“.

Þannig er það auðsætt, að mótpartur minn ætlaði ekki að borga þetta fje fyr en í „fulla hnefana“, því úrskurður bæjarstjórnarinnar hlaut að vera hæsti rjettur í þessu máli, þar sem það að eins var hugarburður eða viðbára, sem ekki hafði við neitt að styðjast, að mótpartur minn hefði borgað áminnt fje í bæjarsjóðinn. Og þótt hann hefði borgað fjeð í nefndan sjóð, þá er það meira en meðaldirfska af embættismanni, að ætla sjer að láta bæjarsjóðinn tapa fje, sem honum bar, ef hægt hefði verið að fá það í gegn. Mótpartur minn vissi þó, að skyldan var alveg hin sama, sem hvíldi á honum til að borga þetta fje í bæjarsjóðinn, hvort sem hann hefði borgað það einu sinni eða ekki, úr því hann vanrækti að taka kvittun eða vanrækti að geyma kvittun fyrir fjenu, en það er ekki svo mikið, sem að fram hafi komið neinar líkur til þess í þessu máli, að hann hafi borgað Kristjáni Ó. Þorgrímssyni nokkurn eyri af því fje, sem mótparturinn að lokum borgaði eptir fyrnefndum úrskurði. Hjer er því — að mínu áliti — vísvitandi og opinber tilraun gjörð, til að svipta bæjarsjóðinn því fje, sem honum með rjettu bar, og það sýnir það bezt, að mótpartur minn hefur ætlað að skjóta sjer undan þessari borgun í bæjarsjóðinn, og að það hefur verið að eins hrein og bein viðbára, að halda því fram, að hann hafi afhent Kristjáni Ó. Þorgrímssyni þetta fje, að hann er um 5 ár að leita að kvittunum fyrir þessu fje frá Kristjáni og finnur þær ekki, og samt borgar hann ekki peningana í bæjarsjóðinn. Hjer hefur því verið stigið svo langt stig í vítavörðri embættisfærslu, að ekki dugar lengur „að hafa strákinn í förinni“. Þannig er það fullsannað, að hann ekki ætlaði að borga þetta fje „fyr en í fulla hnefana“, ekki fyr en bæjarstjórnin úrskurðaði hann til að gjöra það, en úrskurður hennar hlaut að standa eins og áður er frá skýrt. Og að þetta sje mótparti mínum til ævarandi óvirdingar, það mun enginn efa, og ekki hann sjálfur.

Þannig er fullsannað, að mótpartur minn er fyllilega sekur um það, sem á hann er borið í blaðinu „Reykvíking“ nr. 1, og hefur gjört langtum ver fyrir sjer heldur en greinin, sem snertir hann í umræddu blaði, bendir til. Því þegar maður virðir ummælin í þessari grein fyrir sjer, þá eru þau á engan hátt meidandi. Þó sagt sje, að sækjandi þessa máls hafi verið ráðlaus búhöldur fyrir bæinn, svo mönnum hafi staðið stuggur af, þá eru það ekki meidandi ummæli. Eins er það ekki neitt meidandi fyrir stefnanda, þótt sagt sje, að hann hafi vanrækt að innheimta skuldir fyrir bæinn, þar sem ekki er á það minnst í nefndri blaðsgrein, að bærin hafi tapað nokkru fyrir þá vanrækslu.

En skyldi hinn háttvirti rjettur, mót von minni, ekki geta af framansögðum ástæðum og viðurkenningu mótparts míns fallizt á, að umbjóðanda minn beri að dæma sýknan af kærum og kröfum sækjandans, þá vil jeg enn fremur taka fram, að það er með eigin viðurkenningu mótparts míns og vitnisburði tveggja vitna, Björns og Kristjáns, sannað, að hann sem amtmáður hafi samþykkt að fella úr eptirstöðvum hafnarsjóðsreikningsins, sem ófáanlega, 7 kr. vexti af skuldabryggingu Björns Árnasonar fyrir árið 1882, þrátt fyrir það, þótt honum sjálfum væri borgað fjöð og að hann hefði gefið kvittun í tvennu lagi fyrir, að vextirnir væru borgaðir. Hann hefur þannig látið hafnarsjóðinn tapa 7 kr., sem mótparti mínum bar að standa nefndum sjóði skil á.

Enn fremur er það viðurkennt af mótpartinum og sannað með vitnisburði Kristjáns Ó. Þorgrímssonar og hinum prentuðu framlögðu reikningum, að mótpartur minn hefur ekki gefið bæjarsjóðnum reikningsskil fyrir 18,000 kr. láni til barnaskólabyggingar, og engu af þessari upphæð ávísað lögum samkvæmt.

Það er enn fremur sannað með framburði vitnisins Kristjáns Ó. Þorgrímssonar, að mótparturinn sje enn ekki farinn að standa hafnarsjóði Reykjavíkur reikningsskil fyrir yfir 10,600 kr., sem varið var til hafnarbryggjunnar, og engum

eyri af því fje ávísad lögum samkvæmt, og hafði mótpartur minn ekkert við þann framburð að athuga og tók hann sem annan framburð þess vitnis gildan.

Þá er það og sannað með vitnisburði sama vitnis, hinum framlögðu bæjarreikningum og viðurkenningu mótparts míns, að hann ekki sje farinn að standa bæjarsjóði reikningsskil fyrir fje því, sem varið var til slökkvitóla-hússbyggingarinnar, og útborgunin gekk ekki í gegnum hendur gjaldkerans og því ekki ávísad samkvæmt lögum heldur en hinum upphæðunum. — Þá er það og sannað, að úrsreikningur bæjarsjóðsins ekki hafi stundum verið saminn fyr en undir vor eða löngu eptir hinn lögákvedna tíma, sem kom til af því, að mótparturinn ekki var búinn að innheimta gjöldin og skuldir, og þrátt fyrir það hafa stórkostlegar upphæðir verið óinnheimtar ár frá ári, sem sjá má af hinum framlögðu bæjarreikningum.

En svo kemst vitnaleiðslan ekki lengra, því dómariinn neitaði að leggja fyrir vitnið fleiri spurningar málinu til upplýsingar.

Það var þá eptir að leggja fyrir vitnið:

1. Hvernig þeim 1,500 kr. hefði verið varið, sem teknar voru að láni ³¹/₁ 1879, til að standast útgjöld kaupstaðarins, og sem ekki stendur neitt um í hinum framlögðu bæjarsjóðsreikningum, og hefur því ekki verið löglega ávísad.
2. Hvernig þeim 1,000 kr. hafi verið varið, sem teknar voru að láni 1880 í því skyni, að kaupa fyrir slökkvitól, og sem ekki stendur neitt um í hinum framlögðu prentuðu reikningum, og hefur því ekki verið löglega ávísad.
3. Hvernig bráðabirgðarlánunum þeim, ³¹/₁₂ 1880, kr. 800.00, ³¹/₁₂ 1882 kr. 300 og ¹¹/₁₂ 1885 kr. 1360.35 hefði verið varið, sem bæjarstjórnin ekki gaf neitt skuldabréf út fyrir, eins og öðrum lánunum, og voru þessi lán tekin án heimildar bæjarstjórnarinnar, sem kemur í bága við tilsk. 20. apríl 1872, 18. og 19. gr., sjá vottorð Kristjáns Ó. Þorgrímssonar.

Jeg provocera mótpart minn til að sýna heimildina fyrir þessum lántökum frá þáverandi bæjarstjórn, ef hann getur. Geti hann það ekki, er hann þar með búinn að viðurkenna, að hann hafi tekið umrædd lán i heimildarleysi. Af hinum framlögðu bæjarreikningum sjest, að þeirra er ekki getið þar, og hefur ekki verið löglega ávísað til útborgunar samkvæmt lögum.

4. Hvernig láni því, sem verja átti til byggingar leikfímishúss barnaskólans, hafi verið varið, og sem hinir framlögðu bæjarreikningar bera með sjer, að ekki stendur neitt um í þeim. Húsið mun hafa kostað um 2,400 kr., og hefur engu af því fje verið ávísað lögum samkvæmt.
5. Hvort ekki vanti lögleg reikningsskil fyrir brunabótafje því, sem hann hafði undir höndum, á meðan hann var bæjarfógeti o. fl. Um þetta hefur nú Kr. Ó. Þorgrímsson borið i vottorði sínu, að skilagreinin hafi verið ólögleg.

Af þessu sjest, að það hefur verið reynt að fyrirbyggja að upplýsa málið eins og hægt var, og hlaut það að hafa mikla þýðingu fyrir þetta mál, að upplýsingar kæmu nægar þessum atriðum viðvíkjandi.

En mótpartur minn varaði sig ekki á því, að hjer liggur nóg sönnun fyrir, en það eru hinir framlögðu bæjarreikningar; af þeim sjest, að engu af þessum hjernefndu upphæðum er löglega ávísað nje komið til reiknings, og engin skilagrein hefur enn komið frá honum fyrir þetta fje og löglega skilagrein gæti hann hjeðan af aldrei gefið, því ekkert af fjenu hefur verið löglega ávísað.

Þegar maður svo lítur yfir allar þessar upphæðir, sem vanta reikningsskil fyrir og ólöglega eru útborgaðar, og leggur þær saman, þá er það all-lagleg summa:

1. Lán úr hafnarsjóði til barnaskólans.....	kr. 9,900.00
2. Lánið úr landsjóði til sama skóla.....	- 18,000.00
3. Lán til Laugavegarins.....	- 3,500.00
4. Lán ³¹ / ₁ 1879	- 1,500.00
5. Lán ²¹ / ₉ 1880	- 1,000.00
6. Lán ¹¹ / ₁₂ 1885	- 1,360.35

flýtt kr. 35,260.35

	flyt kr. 35,260. ³⁵
7. Lánin ^{31/12} 1880 kr. 800 og ^{31/12} 1882 kr. 300 -	1,100. ⁰⁰
8. Andvirði leikfímishússins	c. - 2,400. ⁰⁰
9. Til hafnarbyggjunnar	c. - 10,600. ⁰⁰
	kr. 49,360. ³⁵

Og vantar þá alveg að geta um slökkvitólahúsið, sem engin skilagrein er enn komin fyrir, og brunabótagjöldin, og ef til vill mikið fleira, sem jeg hef ekki getað fengið upplýsingar um.

Hjer af sjest, að bæjarsjóðsreikningarnir hafa árlega, á meðan mótpartur minn var bæjarfógeti, verið stórkostlega rangir, þar sem allar þessar upphæðir vanta í þá, sem einungis eru mótparti mínum að kenna.

Þá tekur nú í hnúkana, þegar mótparturinn leggur þessa gagnspurningu fyrir vitnið Kr. Ó. Þorgrímsson bóksala:

„Kannast vitnið ekki við, að það hafi ekki staðið
 „til, að jeg ætti að gjöra honum sem bæjargjaldkera
 „grein fyrir því fje, sem varið hefur verið til barna-
 „skólabyggingarinnar, til að byggja hafnarbyggju,
 „slökkvitólahús o. s. frv.“

Í þessari gagnspurningu felst bein viðurkenning mótparts míns fyrir því, að hann einn hafi varið og borgað út fjed til þessara og annara stórfyrirtækja, án þess að gefa út nokkra löglega ávísun fyrir neinu af fje því, sem borgað var út í því skyni, og án þess að gjöra nokkra skilagrein fyrir, hvernig þessu fje var varið. — Og þótt t. d. bæjarstjórnin hefði falið mótparti mínum að sjá um framkvæmd á þessum byggingum, þá gat bæjarstjórnin hvorki nje gjörði að fela honum einum að verja fje til þess, án þess að ávísar því löglega úr bæjarsjóði, og láta það koma inn í bæjarreikningana árlega, jafnótt og útborgað var, því það mundi hafa komið í beran bága við „samþykkt um bæjarstjórn í Reykjavík“, 3. og 18. gr., sem mótparturinn var skyldugur til að þekkja.

Þá má og minnst á þessa hlægilegu gagnspurningu mótparts míns, sem hann lagði fyrir vitnið Halldór Jónsson, og sem hann af sinni sýnilegu eptirlátsssemi svaraði, og

það með „jái“, án þess að athuga það, að bæjarfógetarnir semja aldrei bæjarreikningana, sem honum sem endurskodunarmanni bæjarreikninganna hlaut að vera kunnugt. Spurning þessi hljóðaði svo:

„Hefur vitnið ekki endurskodað reikninga, sem jeg hef samið, og hafa þeir ekki verið rjettir?“

Jeg fjölyrði svo ekki meira um þetta mál að sinni, en mótmæli eins og áður öllum þeim kröfum og kærur, lið fyrir lið og í heild sinni, sem fram eru komnar af mótparts míns hálfu og geymi mjer fyllsta rjett til að koma fram með nýja vitnaleidslu og varnargögn.

Jeg held svo minum áðurgjörðu rjettarkröfum óbreyttum:

1. að umbjóðandi minn verði dæmdur sýkn af kærur og kröfum sækjandans í þessu máli, og
2. að mjer verði tildæmdur málskostnaður með 35 krónum eða einhverju að rjettarins mati nægilegu.

Legg jeg svo málið í dóm með fyrirvara.

Reykjavík 8. apríl 1891.

Virðingarfyllst

Sigurður Sigurðsson.

Til Bæjarþingsrjettar Reykjavíkur.

Lagt fram á bæjarþingi Reykjavíkur 9. apríl 1891.

Hannes Hafstein
settur.

Nr. 13.

Með því að verjandi málsins: E. Th. Jónassen gegn Jóni Erlindssyni hefur í dag sýnt mjer stefnu, þar sem mjer ásamt fleirum á að stefna á ný, til að bera vitni í nefndu máli, en jeg vil nauðugur bera vitni frammi fyrir öðrum eins sæg af fólki, eins og var við vitnaleidslu í þessu máli 12. f. m., þar sem framburður minn hlýtur að rýra álit amtmanns E. Th. Jónassens, ef hann er fram borinn í almenningss áheyrn, þá gef jeg samkvæmt áskorun svo-hljóðandi skýrslu undir eiðstilboði:

1. Jeg hef ekki getað sjeð af bæjarsjóðsreikningunum, hvernig fje því, sem tekið var til láns úr hafnarsjóði Reykjavíkur handa bæjarsjóðnum ^{31/12} 1880 kr. 800.00,

$31/12$ 1882 kr. 300.⁰⁰ og $31/12$ 1885 kr. 1,360.³⁵ aur., hefur verið varið, og ekkert skuldabréf frá bæjarstjórninni var mjer afhent fyrir neinu af þessum lánum, eins og fyrir öðrum lánum úr nefndum sjóði til bæjarsjóðsins, þegar jeg tók við bæjargjaldkerastarfinu árið 1886, með því gjaldkerinn Kr. Ó. Þorgrímsson sagðist ekki hafa getað fengið nein skuldabréf fyrir þessum lánum hjá þáverandi bæjarfógeta E. Th. Jónassen þrátt fyrir ítrekaðar áskoranir, sem þáverandi bæjargjaldkeri Kristján Ó. Þorgrímsson lét í ljósi, að mundi koma til af því, að bæjarstjórnin ekki mundi hafa samþykkt þessar lántökur fyrir bæjarsjóðinn.

2. Jeg man ekki betur en jeg tæki það ljóslega fram í svörum mínum við athugasemdir við hafnarsjóðsreikninginn 1887, að mig minnir, að jeg hefði sjeð kvittun fyrir vöxtum af skuldabréfi Björns Árnasonar 1882, 7 kr., útgefna af þáverandi bæjarfógeta E. Th. Jónassen, áður en þessir vextir voru felldir úr eptirstöðvum hafnarsjóðsreikningsins sem ófáanlegir. Kvittun þessi minnir mig að væri dags. 18. október 1882, eða svo hefi jeg skrifað í minnisbók mína, þegar jeg var staddur síðast á Ísafirði og sá þar sjerkvittunina.
3. Jeg hef ekki getað sjeð af bæjarsjóðsreikningunum skilagrein fyrir neinu af fje því, sem varið hefur verið til barnaskólabyggingar, slökkvitólahússins eða leikfimishúss barnaskólans, og hefði þessu fje verið ávísað af fjárhagsnefnd, mundi þær útborganir hafa staðið í bæjarsjóðsreikningunum eins og aðrar útborganir, sem gjaldkerinn hefur heimild til að færa til útgjalda í bæjarsjóðsreikningnum eptir ávísun fjárhagsnefndar eða fátækrastrjórnarinnar (þ: fátækranefndarinnar).

Reykjavík 2. apríl 1891.

Björn Kristjánsson.

Lagt fram á bæjarþingi Reykjavíkur 9. apríl 1891.

Hannes Hafstein
settur.

Nr. 14.

Með því jeg hefi sjeð það á vitnaleidslu þeirri, er fram hefur farið í málinu: Amtmaður E. Th. Jónassen gegn Jóni Erlindssyni, að amtmaðurinn hefur viljað halda því fram, að sumt af peningum þeim, er bæjarsjóði áttu að koma til góða, hafi hann (amtmaðurinn) afhent mjer, en enn þá sem komið er hafi hann eigi getað fundið kvittanir fyrir þeim upphæðum, en jafnframt látið þess getið, að hann geymði sjer rjett til að fá þá peninga endurborgaða, sem hann hefir borgað í bæjarsjóð, þar af leiðandi, ef hann kynni að finna kvittanir frá mjer fyrir þeim upphæðum.

Jeg finn mig því knúðan til, að gefa dálitlar upplýsingar í máli því, er fyrnefndur amtmaður hefur höfðað á hendur Jóni Erlindssyni, í viðbót við skýrslu þá, er jeg gaf fyrir rjetti síðasta rjettardag.

1. Jeg hefi ekki sjeð neina skilagrein yfir byggingarkostnað «leikfímishúss» barnaskólans og veit alls ekkert um, hvernig fje því hefur verið varið, er tekið var til að standast þann kostnað.
2. Jeg veit heldur ekki, hvernig fje því hefur verið varið, sem tekið var úr «hafnarsjóði» 31. desember 1880 að upphæð 800 kr., og heldur ekki fje því, er tekið var úr sama sjóði 31. desember 1882 að upphæð 300 kr. Þegar jeg var gjaldkeri, meðtók jeg aldrei neitt skuldabrfef viðvíkjandi þessum lánum, en ámalgaði páverandi bæjarfógeta margsinnis um, að láta mig fá skuldabrfef fyrir greindum lánum, en þrátt fyrir það gat jeg aldrei fengið þau, meðan jeg var gjaldkeri, og er mjer það óljóst, hvort greind lán hafa verið tekin með heimild bæjarstjórnarinnar eða landshöfðingja úr tjeðum sjóði.
3. Jeg vil geta þess, að þar sem fyrverandi bæjarfógeti E. Th. Jónassen í skýrslu þeirri, er hann afhenti mjer yfir ýms brunabótagjöld, sem hann hafði innheimt, hafði hann tilfært ýmsa útgjaldapósta, svo sem til dæmis kostnað við ýms brunatilfelli hjer í bænum, en þar með fylgdu engin fylgiskjöl til sönnunar útborgununum.
4. Í allri þeirri tíð, er jeg var bæjargjaldkeri, gjörði hvorki

bæjarfógetinn nje fjárhagsnefndin neina skoðunargjörð hjá mjer sem bæjargjaldkera.

Skýrslu þessa er jeg reiðubúinn að staðfesta með eiði, hvenær sem krafizt verður.

Reykjavík 7. apríl 1891.

Kr. Ó. Þorgrímsson.

Enn fremur vil jeg geta þess, að ekkert skuldabréf afhenti E. Th. Jónassen mjer fyrir 1,360 kr. 35 a. láni því, er nefndur bæjarfógeti ljet taka úr hafnarsjóði Reykjavíkur 31. desember 1885, sem hann skoðaði sem bráðabirgðarlán; hvort nefndur bæjarfógeti hefur haft heimild til að taka þetta lán, það er mjer ekki kunnugt, en bæjarstjórnarbækurnar hljóta að bera það með sjer, ef hann hefur haft heimild til þess.

Þessi viðauki er sömuleiðis gefinn undir eiðstilboð.

D. u. s.

Kr. Ó. Þorgrímsson.

Lagt fram á bæjarþingi Reykjavíkur $\frac{3}{4}$ 1891.

Hannes Hafstein
settur.

Nr. 15 og 16

Fylgir rjettargjörðunum.

Lagði hann svo málið í dóm með skýrskotun til hins framlagða og fyrirvara.

Stefnandinn mætti sjálfur, mótmælti hinu framlagða og lagði málið í dóm með skýrskotun til þess, sem hann áður hefur framfært í málinu.

Málið tekið undir dóm.

Setudómarinn vjek því næst úr rjettinum.

Hannes Hafstein
settur.

E. Th. Jónassen.

Sigurður Sigurðsson.

Þá tók hinn reglulegi dómari aptur sæti í rjettinum.

.....
Rjetti slitið.

Halldór Danielsson.

S. Jónsson.

Jónas Jónsson.

Jón Borgfirðingur.

Árni Gíslason.

Ár 1891, þ. 21. maí var bæjarþingið sett á venjulegum stað og stundu og haldið af hinum reglulega dómara Halldóri bæjarfógeta Daníelssyni með vottum: Jóni Borgfirðingi, S. Jónssyni, Árna Gíslasyni og Jónasi Jónssyni. Þá var tekið fyrir

.....
 Þá vjek hinn reglulegi dómari úr rjettinum.

Tók þá sæti í rjettinum landritari Hannes Hafstein sem setudómari samkvæmt áður framlögðu skipunarbrjefi amtsins. Var þá tekið fyrir.

Málið 2/1891.

E. Th. Jónassen

gegn
 Jóni Erlindssyni

og í því uppkvedinn svolátandi

D ó m u r :

Hinn 5. jan. síðastliðinn kom út í Reykjavík blað nokkurt, er nefnist »Reykvíkingur« nr. 1, og er í því blaði meðal annars nafnlaus grein með fyrirsögn »Ísafold og bæjarstjórnarkosningin«. Í grein þessari er kafi nokkur um E. Th. Jónassen amtmann, viðvíkjandi því hvort heppi-legt sje, að endurkjósa hann í bæjarstjórn, og stendur í þeim kafla meðal annars, »að E. Th Jónassen hafi, síðan hann kom hjer til bæjarins, verið hinn ráðlausasti búhöldur, sem nokkurn tíma hafi verið trúað fyrir bæjarins fje, svo að mönnum hafi staðið mesti stuggur af hans ráðsmennsku«, »að hann hafi vanrækt að innheimta skuldir fyrir bæinn«, og »að loksins eptir mörg ár hafi orðið að þvinga hann með úrskurði til að skila af sjer fje bæjarins, sem þá hafi enn verið í vörzlum hans og sem hann sannarlega aldrei hafi ætlað að standa skil á fyr en í fulla hnefana, sjer til ævarandi óvirkingar«. — Þessi ummæli taldi E. Th. Jónassen meidandi fyrir sig, og höfðaði því með stefnu, dags. 17. febr. síðastliðinn, þetta mál gegn manni þeim, sem í blaðinu er nefndur ábyrgðarmaður þess, dómkirkjuhringjara Jóni Erlindssyni, og hefur hann krafizt þess í sókn sinni hjer fyrir rjettinum, að hin framangreindu ummæli úr nefndri blað-

grein verði dæmd dauð og marklaus, að hinn stefndi verði dæmdur í 6 mánaða einfalt fangelsi fyrir nefnd ummæli og að hann verði dæmdur til að greiða málskostnað með 30 krónum eða einhverju nægilegu eptir rjettarins mati.

Af hálfu stefnda hefur þess aptur á móti verið krafist, að hann verði dæmdur sýkn af kærun og kröfum sækjandans, og að sækjandinn verði dæmdur til að greiða honum málskostnað með 35 krónum eða einhverju að rjettarins mati nægilegu. Sýknukrafan er byggð sumpart á því, að hin átöldu ummæli sju sönn, sumpart á því, að þau sju ekki ærumeiðandi, og loks á því, að stefndi hafi í einfeldni og athugaleysi gjörzt ábyrgðarmaður hins fyrsta tölublaðs „Reykvikings“, án þess að hann hafi haft nokkurn illan tilgang með því, og auk þess með því skilyrði, að allt, sem í blaðið yrði sett, væri meinlaust og saklaust.

Til þess að sanna hin umstefndu ummæli hafa ýms vitni verið leidd af hálfu stefnda, og hafa sum þeirra meðal annars borið, að þau hafi eigi sjeð skilagreininir eða reikningsskil fyrir nokkrum tilteknum upphæðum, sem verið hafi verið af bæjarins fje, meðan stefndi var bæjarfógeti í Reykjavík; en þar með er ekki sannað, að eigi hafa verið gjörð fullnægjandi skil fyrir áminnztum upphæðum, nje að upphæðum þessum hafi verið varið ráðlauslega eða óhaganlega fyrir bæinn, og er ekkert það fram komið við vitnaleiðslur þær, sem fram hafa farið í málinu, er gjöri það sennilegt, að sækjandinn hafi á nokkurn hátt sólundað fje bæjarins eða „verið ráðlaus búhöldur fyrir bæinn“, eins og kveðið er að orði í hinni átöldu grein. Á framburði tveggja vitna um það, að eptir þeirra skoðun eða sannfæringu hafi ýms gjöld til bæjarins, sem stefnanda þessa máls sem bæjarfógeta hafi borið að innheimta, tapazt af því, að þau hafi ekki verið tekin lögtaki eða innheimt í tæka tíð, verður ekkert byggt, og hefur stefnda ekki tekizt að sanna neitt það, er rjettlæti þá almennu ásökun, að stefnandinn sem bæjarfógeti hafi vanrækt að innheimta skuldir fyrir bæinn. — Aptur á móti er það sannað og viðurkennt af sækjanda, að hann hefur ekki greitt af hendi reiknings-

ábyrgð nokkra, eptir athugasemdum við bæjarsjóðsreikning, fyr en þar að lútandi úrskurður bæjarstjórnarinnar var fallinn, af því að hann taldi sig hafa greitt upphæðir þær, sem um var að ræða, áður af hendi, og áleit sjer ekki skylt að greiða þær aptur. En í þessu felst ekkert, er heimili slík ummæli, að orðið hafi að þvinga hann til að skila af sjer fje bæjarins, sem verið hafi í vörslum hans, því síður viðbótina: „sjer til ævarandi óvirðingar“. Sú sýknunarástæða, að hin umstefndu ummæli sjeu sönn, getur því ekki tekizt til greina.

Að því er snertir hina aðra varnarástæðu, að orðin sjeu ekki meiðandi, er það að vísu álit rjettarins, að hin átöldu orð innihaldi ekki aðdróttun um, að stefnandi hafi á óleyfilegan hátt dregið sjer eða ætlað að draga undir sig nokkuð af fje Reykjavíkur kaupstaðar, eða að öðru leyti framið slík verk, er mundu gjöra hann óverðugan virðingar samþegnanna, en á hinn bóginn dylst það ekki, að hinn átalði, ástæðulausi áburður er mjög svo móðgandi og óvirðandi, og miðar berlega til að hnekkja virðing og álit stefnanda sem manns og embættismanns, og getur stefndi því heldur ekki orðið sýknaður af þeirri ástæðu, að orðin, sem átalin eru, varði ekki við lög.

Loks verður lögum samkvæmt ekkert tillit tekið til þess varnaratriðis stefnda, sem ekki er sjerstaklega mótmælt, að hann hafi í einfeldni og athugaleysi gjörzt ábyrgðarmaður blaðs þess, sem hin átöldu ummæli eru í eða sett það skilyrði, að allt, sem í blaðinu stæði, skyldi vera „meinlaust og saklaust“, úr því að það er viðurkennt, að hann hefur gjörzt ábyrgðarmaður blaðsins, enda hefur hann eða umboðsmaður hans í vörn sinni fyllilega til-einkað sjer og endurtekið hin átöldu ummæli og haldið þeim fram sem sönnum, og getur stefndi þannig ekki komizt hjá að sæta laganna ábyrgð fyrir optnefnd ummæli.

Samkvæmt áðursögðu ber að heimfæra brot hins stefnda undir 219. grein í hinum almennu hegningarlögum, og virðist hegning sú, sem hann hefur bakað sjer, hæfilega metin eptir atvikum og högum stefnda 50 króna

sekt, er renni í landssjóð, en verði sektin ekki greidd í ákveðinn tíma, komi í stað hennar einfalt fangelsi í 15 daga. Svo ber og að dæma öll hin átöldu orð og ummæli dauð og marklaus, og ber stefnda að greiða stefnandanum kostnað málsins, er ákveðst 15 krónur.

Umboðsmaður stefnda, Sigurður Sigurðsson frá Gröf í Víðidal, hefur í varnarskjali sínu hjer fyrir rjettinum látið í ljósi þá skoðun sína, að meðferð dómars á málinu »komi í bága við skylduna, sem dómurum er lögð á herðar, að styðja að því, að báðar hlíðar málsins upplýsist sem best«, »að svo virðist sem rjetti sínum hafi verið hallað«, »að það sje augljóst að hindranir hafi verið lagðar í veginn fyrir því, að hann gæti upplýst málið til hlitar, og að málið gæti haft eðlilega rás«, og loks »að reynt hafi verið að fyrirbyggja að upplýsa málið«. Í þessu ástæðulausa hjali um dómaraann í rjettinum, sem varnarskjalið er stýlað til, felst svo mikil ókurteisi við rjettinn, að ekki verður komizt hjá að dæma nefndan Sigurð Sigurðsson í sekt fyrir ósæmilegan rithátt, og ákveðst sektin 30 krónur, er renni að hálfu í fátækra sjóð Reykjavíkur, en að hálfu í landssjóð.

Því dæmist rjett að vera:

Hinn stefndi Jón Erlindsson á að greiða 50 króna sekt í landssjóð eða sæta einföldu fangelsi í 15 daga, ef sektin er ekki greidd í ákveðinn tíma. Öll hin átöldu ummæli eiga dauð og marklaus að vera. Umboðsmaður stefnda, Sigurður Sigurðsson frá Gröf í Víðidal, greiði fyrir ósæmilegan rithátt 30 króna sekt, er renni að hálfu í fátækra sjóð Reykjavíkur, en að hálfu í landssjóð. Í málskostnað greiði stefndi, Jón Erlindsson, stefnandanum 15 krónur.

Dóminum að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans; sæti ella aðför að lögum.

Hannes Hafstein
settur.

Dómurinn var í rjettinum upplesinn. Hvorugur málsaðila voru mættir. — Setudómarinn vjek því næst úr rjettinum.

Hannes Hafstein
settur.

Hinn reglulegi dómari tók þá aptur sæti í rjettinum

.....

Rjetti slitið.

Halldór Daníelsson.

S. Jónsson. Jónas Jónsson. Jón Borgfirðingur.
Árni Gíslason.

